

«Вічне і живе Шевче нкове слово»

Мета: показати світову велич Кобзаря, його значимість для всіх людей на планеті, розкрити неосяжність його таланту, визначити роль великого сина українського народу в літературній спадщині, культурі українського народу, виховувати почуття національної гідності, гордості за великого патріота України, прививати любов та шану до слова українського Пророка. Виховувати любові до рідної мови, скарбів поетичного слова, України. Вшанувати пам'ять видатного художника слова, патріота. Формувати культуру мовлення

України - Т.Г.Шевченка.
через красу й багатство рідної мови.

Обладнання. На сцені – рушник і вислови “Не одцурайтесь своєї мови...”.

Між берегами вічності клекоче час,
Дзвенить нового дня весела повинь.
Живуть, Тарасе, рідний, поміж нас
голос твій, і пензель твій, і Слово.

«Твої думки, діла і заповіти –
Як вічне світло, як весняні квіти
Цвітуть, живуть і будуть вічно жити»
Біля сцени на столі рушник, портрет Шевченка, квіти, свічка.
Книжкова виставка та виставка дитячих робіт за творчістю Т.Г.Шевченка.Коровай на вишитому рушникові.

Лунає пісня у виконанні дітей. « Україно, Україно»

Ведуча 1: Доброго дня бажаємо всім присутнім у цьому залі! Запрошуємо вас у царство мудрого й красивого, правдивого й цінного, сильного й ласкавого слова. Поезія – це вогник, схожий на полум'я свічки, що запалює душу людини.

Ведуча запалює свічку.

Ведуча 2: Хай палає свічка,хай палає,
Поеднає нас вона в цей час.
Друзів голоси нехай лунають,
Слово й музика нехай єднають нас.

Учень 1: Мова українська – то Шевченка слово,
Лесі Українки і Марка Вовчка.
Мова українська – то дарунок Бога,
Це барвисте слово генія Франка.

Учень 2: Мова українська – це і степ широкий,
Це сади вишневі, і гаї, й ліси.
Мова українська – океан глибокий
Мудрості народу – вічної краси.

Учень 3: Мова українська – берегиня наша,
Пісня материнська, голос немовлят.
Мова українська – це достатку чаша
І найбільше свято із відомих свят.

Український танок.

Учениця 5. Ти зорею сіяєш у преїдешнім віку,
Сходиш хлібом духовним на яр – рушнику
У розкрилі земних і заобрійних трас
Височієш над світом, великий Тарас.

Учениця 6. Твій голос – повнить пшеничний колос,
Бо те, за що ми жили й боролись,
Твій сон щасливий, зоря твоя,
Велика, вольна, нова сім'я!..

Ведуча 1: Т. Шевченко звеличив Україну,
Звеличив весь український народ.
Давайте ж сьогодні торкнемося
Серцем Шевченківських творів.
Проймемося їхнім духом, тим самим
Зможемо виконати поетові заповіти:
А що нам заповідав Кобзар?

Учениця. Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь,
Бо хто матір забуває,
Того бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають

Учениця. І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пам'янути
Незлим тихим словом.

Ведуча 1. З високих круч
Де синь небес прозорий
Вливається в Дніпровскі водограї,-
На бурю схожий
Гнівний і суворий
Стоїть Тарас і дивиться на нас.
За землю й волю
В ратному двобої
Ти з нами йшов кайдани рвать з людей,
Благословляв, Кобзарю нашу зброю –
Єси безсмертний, гордий Прометей!

Звучить пісня « Шлях до Тараса» на фоні пісні проєктуються слайди про Т.Шевченка

Ведуча 2. По всій нашій милій Україні проходять Шевченкові дні з нагоди Дня його народження. І ми сьогодні зробимо уявну подорож Шевченківськими дорогами.

Ведуча 1. Є дні, що минають і непомітно і зникають без сліду. Нічого не залишають по собі, нічого не знаменують собою. Але є день, що ніколи не минає, що завжди з нами. Бо він увібрав у себе безсмертне дихання душі. Бо він такий великий і незбагненний як життєдайний дощ, як весняний вітер, як щедre сонце. Україна у долі своїй має такий день – 9 березня.

Ведуча 2. 9 березня 1814 року в селі Моринці на Черкащині в сім'ї кріпака Григорія Шевченка серед морозної темної ночі блиснув на все село один вогник – це народилася дитина. Для пана – нова кріпацька душа, а для України – великий поет, незламний Кобзар. Батьки дали йому ім'я Тарас. Хлопчик ріс лагідною, чуйною та щирою дитиною. Найбільше він любив свою матінку.

Ведуча 1.. В похилій хаті, край села
Над ставом чистим і прозорим
Життя Тарасику дала
Кріпачка – мати, вбита горем

Інсценізація «Розмова малого Тараса з матір'ю»

Куточок української хати. Заходить жінка, вбрана в селянський одяг, несе запалену свічку, ставить на столик біля портрета Т.Шевченка. до неї підходить хлопчик.

Хлопчик. Матусю, а правда що небо на залізних стовпах стоїть?

Мати. Так, синочку, правда (Жінка сідає на лаву, хлопчик сідає біля неї).

Хлопчик. А чому так багато зірок на небі?

Мати. Це коли людина на світ приходить, Бог свічку запалює, і горить та свічка, поки людина не помре. А як помре, свічка гасне, зірочка падає. Бачив?

Хлопчик. Бачив, матусю, бачив. Матусечко, а чому одні зірочки ясні, великі, а інші ледь видно?

Мати. Бо коли людина зла, заздрісна, скупа її свічка ледь-ледь тліє. А коли добра, любить людей, робить їм добро, тоді свічка такої людини світить ясно, і світло це далеко видно.

Хлопчик. Матусю, я буду добрим. Я хочу, щоб моя свічечка світила найясніше.

Мати. Старайся, мій хлопчику.

Мати йде, а хлопчик залишається на сцені.

Діти- ведучі виходять на сцену.

Учень – в-1. Шевченко прожив коротке і вкрай важке життя. Із своїх 47-и років він 24 роки був кріпаком, 17 років –невольником у засланнях, під наглядом жандармів і тільки 10 років – вільною людиною.

Учениця в-2: І в цих несприятливих умовах Тарас створив свій безсмертний “Кобзар”, написав декілька томів прозових і драматичних творів, став Академіком Академії мистецтв. З його мистецької спадщини збереглося 835 творів живопису і графіки. Є дані про 270 втрачених і досі не знайдених мистецьких творів.

Учень в- 1: Тарас уже в ранньому дитинстві зіткнувся з тяжкою нуждою. Коли йому було всього 9 років - 20 серпня 1823 року померла мама, а через півтори року 23 березня 1825 року помер тато. А сирітська доля завжди є вкрай гіркою.

Про своє дитинство поет розповідає в вірші “^ Не називаю її раєм”

Не називаю її раєм,
Тії хатиночки у гаї
Над чистим ставом край села.
Мене там мати повила
І, повиваючи, співала,
Свою нудьгу переливала
В свою дитину... В тім гаю,
У тій хатині, у раю,
Я бачив пекло... Там неволя,
Робота тяжкая, ніколи
І помолитись не дають.
Там матір добрую мою
Ще молодую — у могилу
Нужда та праця положила.
Там батько, плачучи з дітьми
(А ми малі були і голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині!..

Хлопчик повільно йде зі сцени.

Учениця-вед. -2: Помираючи, тато Тараса розпорядився, як то годиться, своїм скромним майном та господарством. Його воля дивує надзвичайною пророчою проникливістю щодо свого сина, майбутнього генія українського народу:

Учень –вед-1– Синові Тарасові з мого хазяйства нічого не потрібно- сказав батько. Він не буде абияким чоловіком. З нього вийде або щось дуже добре, або велике ледащо. Для нього мій спадок або нічого не значитиме, або нічого не допоможе.

Учениця –вед. Смерть батька приголомшила малого Тараса.

Учень - вед. Там батько, плачучи з дітьми (А ми малі були і голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині!. А ми
Розлізлися межи людьми,
Мов мишенята. Я до школи –
Носити воду школярам.

Учениця - ведуча: Тарас наймитує в школі, а потім пасе громадську череду. Мине 20 років, і він з болем згадуватиме своє дитинство у вірші "Мені тринадцятий минало".

Виходить старший хлопчик .(Інсценізація вірша "Мені тринадцятий минало").

Тарас. Мені тринадцятий минало.

Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога.....
Уже покликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господнє небо, і село,
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!
Та недовго сонце гріло,
Недовго молилось...
Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло,
Боже небо голубеє
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята —
Не мої ягнята!
Обернувся я на хати —
Нема в мене хати!
Не дав мені Бог нічого!..
І хлинули сльози,

Оксана: Чом же плачеш ти! Ох, дурненький Тарасе. Давай, я сльози витру. Не сумуй, Тарасику, адже кажуть, найкраще від усіх ти читаєш, найкраще за всіх співаєш, ще й, кажуть, малюєш. От виростеш і будеш малярем.

Тарас:. Еге ж, малярем.

Оксана: / розмалюєш нашу хату?

Тарас: Атож. А всі кажуть, що я ледащо і ні на що не здатний. Ні, я не ледащо. Я буду таки малярем.

Оксана: Авжеж, будеш!

Діти йдуть зі сцени.

Учень – вед. Незважаючи на те, що народився поет у бідній кріпацькій сім'ї і дитинство його було тяжким та безрадісним, малий Тарас ріс допитливим та розумним хлопчиком.

Учениця – вед.: Тарас наймитує, а випаде вільна часина - читає і малює. Вечорами, щоб ніхто не бачив, плаче з горя. Але думка навчитися малювати у маляра не покидає хлопчика. Так він потрапляє до хлипківського маляра. Згодом пан Енгельгардт забирає його до себе в Петербург, і Тарас стає козачком.

Учень –вед..

Хоче малювати,
Прагне він до знань,
Та за це багато
Зазнає знущань.

2. Нишком він малює
Статуї в саду,
Вночі пише вірші
Про людську біду.

Учениця –вед. Зустріч у Петербурзі із земляком-художником Сошенком, байкарем Гребінкою, художниками Брюлловим, Венеціановим, поетом Жуковським круто змінила долю Шевченка. Вони побачили великі здібності юнака і викупили його з неволі.

Учень-вед: Так в людському морі стрілися брати,
Що зуміли в горі щиро допомогти.
Викупили друзі, Вільним став Тарас!
Чом же серце в тузі? Біль чому не згас?
Сміливий і щирий Був Тараса спів.
Він гострить сокири, Кличе на панів.

Учень вед. За бунтарські вірші 33-річного Тараса забрали в солдати.

Учениця – вед. Коли Шевченко був на засланні в далеких степах Казахстану, він дуже тужив за Україною.

Учень – вед.: Туга за рідною природою, рідним краєм звучить в його віршах.

Учень –вед. Останні роки життя поет прожив в Петербурзі. 1859-го року ще раз, втретє і востаннє відвідав Україну. Тоді він мріяв оселитися в Україні у хаті з вишневим садком. Але доля не судила йому цього звичайного людського щастя.

Учениця – вед. Настав 1861 рік, четвертий рік його повернення із заслання, рік який почав підрахунок його останніх років життя. В день народження 9 березня Тараса Григоровича провідали друзі. Прийшло багато листів, вітальних телеграм з України. Прочитавши їх , хворий поет проказав: От якби додому, там би я, може одужав. Але не судилося. В ранці 10 березня життя поета обірвалось.

Учень – вед. Тараса Шевченка поховали на Смоленському кладовищі в Петербурзі. У травні цього ж року тіло Великого Кобзаря було перевезено в Україну. Друзі вибрали для поховання місце на Чернечій горі, звіряючи величність місця з рядками « Заповіту».

Звучить пісня «Заповіт»

Ведуча 1.: Все йде, все минає... Та залишається пам'ять, добра слава про людей, що мандрують у світі у пошуках істини та правди.

Ведуча 2. Минуло багато років від дня народження Шевченка – славного сина українського народу, але й сьогодні його слово живе між нами.

Ведуча 1. І дорослі, і діти шанують геніального українського поета, художника, борця за волю народу і завжди пам'ятатимуть його заповіті, співають пісні.

Звучить пісня « Цвіте терен» на сцену тримаючись за руки виходять хлопець і дівчина, дивляться один на одного. Хлопець несе відро. На сцені посередині блакитна тканина замість струмка та зелена тканина замість трави. Вони стають на коліна один на проти одного и переливають воду з рук в руки, хлопець вмивається і дівчина дає йому свій планок витерти,хлопець ховає платок за пазуху і надіває вінок дівчині на голову. Прощається з нею та й іде. Дівчина сумую.

По діброві вітер виє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу.
Стан високий, лист широкий —
Нащо зеленіє?
Кругом поле, як те море
Широке, синіє.

На сцену виходять дівчата .

Хто ж викохав тонку, гнучку дівчина 1.
В степу погибати?

Постривайте, все розкажу,
Слухайте ж, дівчата.
Полюбила чорнобрива
Козака дівчина.
Полюбила — не спинила,
Пішов та й загинув...

дівчина 2

Якби знала, що покине, — дівчина 3
Була б не любила;
Якби знала, що загине, —
Була б не пустила;

Якби знала, не ходила б дівчина
Пізно за водою,
Не стояла б до півночі
З милим під вербою;
Якби знала!..

Минув і рік, минув другий автор
Козака немає;
Сохне вона, як квіточка, —
Ніхто не питає.
«Чого в'янеш, моя доню?» —
Мати не спитала,
За старого, багатого
Нищечком єднала.

«Іди, доню, —Не вік дівувати.
Він багатий, одинокий —Будеш панувати».

Мати

«Не хочу я панувати, Дівчина – Тополя
Не піду я, мамо!
Рушниками, що придбала,
Спусти мене в яму.
Нехай попи заспівають,
А дружки поплачуть:
Легше мені в труні лежать,
Ніж його побачить».

Не слухала стара мати, автор
Робила, що знала;
Все бачила чорнобрива,
Сохла і мовчала.
Пішла вночі до ворожки,
Щоб поворожити:
Чи довго їй на сім світі
Без милого жити?

Дівчина підходить до бабусі. Виводить її на сцену

«Бабусенько, голубонько, Дівчина - Тополя
Серце моє, ненько!
Скажи мені щиру правду,
Де милий-серденько?
Бабусенько, голубонько,
Скажи, коли знаєш!
Бо видає мене мати
За старого заміж.

«Добре, доню; спочинь трошки.. Бабуся
Чини ж мою волю.
Сама колись дівовала,
Теє лихо знаю;
Минулося — навчилася,
Людям помагаю.
Твою долю, моя доню,
Позаторік знала,
Позаторік і зіллячка
Для того придбала».

Пішла стара, мов каламар Автор
Достала з полиці.

«Ось на тобі сего дива! Бабуся
Піди до криниці;
Поки півні не співали,
Умийся водою,
Випий трошки сего зілля —
Все лихо загоїть.

Взяла зілля, поклонила: Автор

«Спасибі, бабусю!»

Дівчина

Вийшла з хати: «Чи йти, чи ні?

Ні, вже не вернуса!»

Пішла, вмила, напилася,

Мов не своя стала,

Вдруге, втретє, та, мов сонна,

В степу заспівала: лунає сумна музика

Таку пісню чорнобрива

Автор

В степу заспівала.

Зілля дива наробило —

Тополею стала.

Не вернулася додому,

Не діждала пари;

Тонка-тонка та висока —

До самої хмари.

По діброві вітер виє,

Гуляє по полю,

Край дороги гне тополю

До самого долу.

Дівчата одягають на Тополю зелену накидку та вінок і водять хоровод навколо неї знову лунає пісня «Цвіте терен»

На сцену виходять дві маленькі дівчинки.

Учениця: Я, маленька українка десять років маю.

Про Тараса Шевченка вже багато знаю.

Він - дитя з-під стріхи, він — в подертій свиті,

Він здобув нам славу, Як ніхто на світі.

А та наша слава не вмере, не загине.

Наш Тарас Шевченко – Сонце України.

Співають пісню. « Тече вода з-під явора» В кінці пісні під музику виходять всі учасники свята.

Учні читають вірш Остапа Левицького «Тарасе!»

1.Ти розніс України славу далеко, широко,
І в Слав'ян сім'ї великій ставив нас високо.

2.Ти показав, що наш народ ще живе, здоровий.
Що язик наш так спосібний, як і інші мови.

3.Ти розкрив нам сонце ясне, ти нам дав прозріти,
Що ми правду упізнали «І чий ми діти»...

4.«Учимося», як велів Ти, «Думаєм, читаєм»,
Та і «найменшого брата» разом просвіщаєм.

5.І просвіта вже несеться від хати до хати;
Щира праця нам приносить ужай багатий...

5.Бо се, бач, уже прозріли ті незрячі маси...
Усміхні-ж ся з-за могили, усміхнись, Тарасе!

Ведуча 2.

І став для нас Шевченко заповітом,
Безсмертним, як саме людське життя.
Ми будем славить перед цілим світом
Живе й святе Шевченківське ім'я!

Діти виконують пісню «Про Кобзаря»

Ведуча 2: Світ починався зі Слова, і Україна починалася зі Слова. Слово, як плуг, орало правічний переліг життя, із черноземної скиби його виростили поети, і в кожного на устах у час неолі й радості була своя, але одна молитва – Україна.

Ведуча 1.: Слово, як собор, і в його святості палахкотять, як свічки, праведні душі поетів, і з блакитного купола благословляє нас небо, і хоралом віри зливаються голоси наших предтеч і сущих в одну молитву – Мова.

Дівчина в національному костюмі зі свічкою в руках читає “Молитву до мови”

Дівчина: Мово! Пресвята Богородице мого народу! З чорнозему, любистку, м'яти, рясту, з роси, з дніпровської води, від зорі і місяця народжена. Мово! Мудра берегине, що не давала погаснути земному вогнищу роду нашого і тримала народ на небесному олімпі волелюбності, слави і гордого духу. Мово! Велична молитво у своїй нероздільній трійці, що ти єси і Бог Любов, і Бог Віра, і Бог Надія. Мово, що стояла біля вівтаря нашого національного храму і не впускала туди злого духа виродження і множила край веселий, люд хрещений талантами, невмирущим вогнем пісень. Мово наша! Зцілювала ти втомлених духом, давала силу і здоров'я, довгий вік і навіть безсмертя тим, що пили тебе, цілющу джерелицю, і невмирущими ставали ті, що молилися на дароване тобою слово. Бо “споконвіку було Слово, і Слово було у Бога, і Слово було Бог”. Мово!!! Забувай вічним і віщим словом від лісів – до моря, від гір – до степів. Освіти від мороку і освяти святоруську землю, Русь-Україну возвелич, порятуй народ її навіки.

Ведучий 1: Шановні гості! Ми вдячні вам за те, що розділили з нами радість свята, за ваші добрі слова і теплі обличчя.

Ведуча 2. Учíteся, шануйте батьків, живіть дружно – учив Тарас Грогорович Шевченко. І це сьогодні головне наше завдання.

Ведуча 1. Дай вам, Боже, дай із неба,
Дай, чого вам більше треба, -
Дай вам миру і спокою
Під могутньою рукою...

Ведуча 2. Зичимо вам здоров'я, щастя, добра, любові і нових творчих звершень. Нехай у ваших серцях завжди живе українська мова, звучить рідна пісня.

Звучить “Пісня про Україну”.